

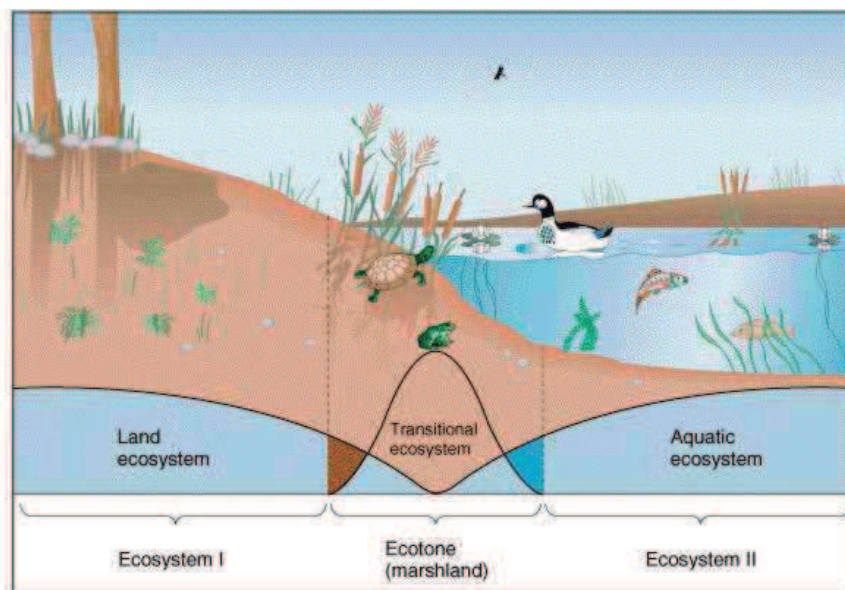
Orain dela urte batzuk PFCa zen, orain KAPa eta zoritxarrez hemendik aurrera GALa izena izango du. Batzuentzat hitz horiek esanahi berbera dute, baina ez da horrela. Buruhauste asko ematen dituen hitz-joko horrek jokotik gutxi duela egia da. Hitzen azpijoko batean murgilduko naiz, esperientziaren sentipenak ahal den gutxien azaleratzeko; alde batetik, perspektiba itxi batean oinarritzea izango litzatekeelako, eta, bestetik, kanpoan utziko nituzkeelako ikasle askok egin dituzten esfortzu eta borrorak 2001. urtean hasi zen ikasle-mugimendutik, guk, «azken KAP»-a egin ahal izateko. Teorikoki belaunaldi baten aldaketa gerturatzen da. Haatik, belaunaldi-aldaketa hori balio-fundamentu berdinetan oinarritzen dela pentsatzen dut. Errealitatea, hau da, bizitza, asko aldatu da baina «gure mundua» lehengo fundamentuetan oinarritzen dela dirudi.

Iritzi-artikuluak, KAPa analisi gisa planteatzen dut. Karreran zehar analisi asko egin ditugu eta hau bitxia suertatu zait. Beti dena aztertzea, kontabilizatzea eta kalifikatzea erakutsi digute. Egia da arkitektura elementu askoz osatua dagoela, batzuk ulergaitzak eta besteak ulertezinak edo zailak konprenitzeko. Azken multzoan sartuko nuke KAPa. Hitz-joko amaigabe bat da. Izan ere, elementu bat da, baina aldi berean muga bat, oztopo bat, limite bat, helmuga bat, bukaera bat, batzuentzat hasiera bat edo fatxada gisa kontsidera daiteke; kanpotik itxura bat du eta barrutik beste kontakizun bat da.

José Fariña-ren «Metáforas de la frontera» (*1) artikuluak irakurtzean, KAPak izan behar lukeen papera etortzen zait burura. Bertan, mugen inguruan jarduten da eta ekotonoen egingizuna azpimarratzea gustatuko litzaidake. Ekotonoak

bi ekosistemaren artean kokatzen dira eta haietan bi ekosistemen arteko nahasketa edo mestizajea gertatzen da. Hau da, ekosistema lurra batetik uretako ekosistema batera pasatzean ekotonoa trantsiziozko ekosistema izaten da. Horiek habitat bereziak dira eta bertan egon daitezke espezieak bereizgarriak dira. Bi munduren arteko diferentziak modu orekatu batean gauzatzen dira. Limite-izaera du, baina bien arteko lotura gauzatzen da; bi munduen hasiera eta bukaera.

KAPa, aldiz, limite izatetik muga izatera pasa da. Egun, ariketa gehigarri edo integratzaile gisa dago definituta araudian. Ideien munduaren, eskolaren, azken pausoa da proiektua. Eskolaren eta errealitatearen arteko loturak edo jauziak teorikoki KAPean oinarritu beharko luke. Baina «ekosistemen» arteko lotura ez da gauzatzen eta trantsiziozko elementua izan beharko lukeena lan gogor eta luzea bilakatzen da ikasleontzat. Hau da errealitatea, bizitza akademikoa eta profesionala distantzia handira daude eta proiektuak ekotono-papera ez du betetzen. Jauzi handia dago. Alde batetik, bi errealitateak oso desberdinak dira. Esan daiteke eremu akademikoa ideien mundua dela eta bere bidea jorratzen duela; errealitatea bigarren plano batean utziz. Gainera, ezagutzak eta proposamenak errealitatera ekartzean zailak dira gauzatzen. Bestetik, teorikoki horrenbeste kontzeptu eta gauza «ikasten» ditugu; eta horiek gerora ez dira errealitatera eramaten. Ekotono-funtzioa urrun da, beste ekosistema bat bilakatzen da, errealitatearekin lotura gabea. Bertan, ikasle bakoitzak, ahal duen moduan, aurre egin behar die baldintza desberdinei. Ekosistema berri bat da, berez, karrera osoan jasotakoaren ariketa integratzailea, oztopoz betetako bidea

Irudia - Ekotonoaren eskema: bi ekosistemaren arteko trantsizio-gunea. Herbert Bayer

da. Ekotonoak, KAPak, errealitatearen eta eskolaren arteko zubia izan beharko luke.

Egia da «ekotono» horretan gauza asko ikasten direla, tamalez urteetan «ohitu» garen autoformakuntzan oinarrituta (tutoreen ekarpena ere aipatzekoa da). Autoformakuntza gure oinarria izan da, baina ez da soluzioa. Formakuntza oso da konplexua eta zaila maneiatzekoa, baina uste dut gehiago oinarritu behar dela praxis-ean (*2). KAPa lehenago aipatutako ekotonoan kokatzean, praxis izaera edo eginkizuna eduki beharko du.

Bi ekosistemaren artean kokatzen gara eta leku pribilegiatu batetik errealitatearen analisi bat egiten dugu. Hainbat soluzio ematen dira proiektuen bidez, baina gutxitan planteatzen dira galdera berriak. Eskolako formakuntza gauzak edo arazoak konpontzera bideratu gaituzte. Izan ere, arkitektura bere antonomasian erantzunak ematen dituen diziplina da, ez galderak egiten dituen (*3). Galdera bat formulatzeak edo egiteak lehenago egiazkotzat dugun iritzi edo sinismen bat balio gabetzea edo zalantza jartzea dakar. Azken finean, beharrezkoa da gure jakin-nahia edo zergati-nahia eremu berrietara zabaltzea. Hau da, gure herrietan edo gure bizitzetan txertatuta dauden eguneroko gauza-kontzeptuak zalantza jartzea. Egungo egoeraren begirada kritikoa beharrezkoa da eta proiektuek galderetan oinarritu beharko lukete.

Horren harira, Herbert Bayer-ren (*4) ilustrazioa datorkit. Hein batean, eskolan gauzak analizatzera bideratu gaituzte. Dena begirada, fokuratzea, eta imajina batean laburbiltzen da. Haatik, begirada mekanismo konplexua da eta galderen

oinarrialdi berean. Begiradak esfortzu baten beharra du, esan daiteke, begiratzea ariketa fisiko eta mentala dela. Dagoenetik haratago garrantzian erreminta-tresna izan beharko luke. Ezagutza sakontzea edo gauzak zalantza jartzea helburu duena.

Galdera berriak planteatu behar dira gizartean. Gradu Amaierako Lanak zer begirada izan behar du? Egungo balio berdinetan oinarrituko da? Edo «eraiki» gabeko proiektuek aukera izango dute? 3 + 2?

Erreferentziak

Metáforas de la frontera. José Fariña <http://elblogdefarina.blogspot.com.es/2015/01/metaforas-de-la-frontera.html>

“*Sólo sé que lo sé todo*”: *La doctrina arquitectónica*. Blanca Espigares <http://blogfundacion.arquia.es/2015/01/solo-se-que-lo-se-todo-la-doctrina-arquitectonica/>

La cienaga visual. Santiago de Molina. <http://www.santiagodemolina.com/2014/12/la-cienaga-visual.html>